

Η τελετουργία της ηδονής

Η ηδονή της τελετουργίας

Ελένη Δανεσή

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός Συμβιώσεις 2012-2013

Η έρευνα ξεκινά με την αναζήτηση της σεξουαλικής έκφρασης, χωρίς να εξετάζει, ωστόσο, βαθιά τη γενεαλογία της σεξουαλικότητας, χωρίς να αναζητά τη χρονική στιγμή εμφάνισης της έννοιας αυτής. Οργανώνεται πάνω σε μια “σχεδόν” αυθαίρετη, “σχεδόν” τυχαία αναζήτηση πληροφοριών, με “σχεδόν” προσδιορισμένο πεδίο ενδιαφέροντος (γενικά σωματικές καταστάσεις), αφήνοντας ελευθερία στους αυθόρμητους συνειρμούς από το ένα στοιχείο στο άλλο [τόσο χρονικά όσο και σε σχέση με τα επιστημονικά ή μη πεδία από τα οποία αντλείται η πληροφορία].

Ανά διαστήματα το υλικό αξιολογούνταν, γεννώντας κάθε φορά και μια νέα αφήγηση. Ως εκ τούτου, η εργασία αυτή διηγείται πολλές ιστορίες. Ιστορίες σωματικών καταστάσεων {σωματαστάσεων} στις οποίες αντανακλώνται σεξουαλικές διαγωγές και πρακτικές, τελετουργικές διαδικασίες και μηχανισμοί εξουσίας, καταστάσεις ηδονής και έκστασης. Στόχος δεν ήταν να αναλύσω ή να καταγράψω τις επιστημονικές-θρησκευτικές, ή φιλοσοφικές ιδέες οι οποίες αντανακλώνται σε αυτές οι “σωματαστάσεις”, αλλά να φέρω σε διάλογο γνώσεις, εμπειρίες άλλων ή προσωπικές, ιδεολογίες, φιλοσοφίες, κινήματα, καλλιτεχνικά ρεύματα, με τρόπο που να τονίζεται τόσο η συμφωνία όσο και η ρήξη μεταξύ τους, με στόχο την έμφαση στην αξία της αναπόφευκτης υπαρκτικής πολυπλοκότητας και πολυφωνίας.

Η σύγκρουση πολιτισμών- ρευμάτων -τάσεων- θρησκειών αποκαλύπτει μια συνεχή ανάγκη για αντίδραση στο προκατασκευασμένο. Μια ανάγκη για εντοπισμό “φαντασμάτων”-απειλών -εχθρών που όταν καταφέρουμε να προσδιορίσουμε τα χαρακτηριστικά τους είμαστε στην ευχάριστη θέση να μπορούμε, επιτέλους, να ξεκινήσουμε τον πόλεμο εναντίον τους. Εμμονικά αλλά και εμμενικά καταστρώνουμε τα αντεπιχειρήματα της νέας τάξης πραγμάτων, καταστρώνουμε την επικράτηση των νέων υπερ-ιδεών, πλην όμως εξίσου κατασκευασμένων με τις προηγούμενες. Σε αυτό το επίπεδο η βάση είναι κοινή : η αντίδραση στο πριν και η επίκληση στη νέα απόλυτη αλήθεια.

Rituals of pleasure

Pleasure of rituals

Eleni Danesi

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός Συμβιώσεις 2012-2013

His research begins with the search for sexual expression, without, however, digging deep into the genealogical roots of sexuality, without seeking further for the moments of this conception. It was organized on an "almost" arbitrary, "almost" random inquiries, with "almost" delineated field of interest (somatic situations in general) leaving freedom for spontaneous associations from one element to another [both in time and in relation to the scientific, or not, fields from which the information was extracted].

Periodically, there was an evaluation of the so far collected material, giving birth, each time, to a new narrative. Therefore, this work tells many stories. Stories of somatic situations "somatuations", which reflected sexual conduct and practices, ritual procedures and mechanisms of power, states of pleasure and ecstasy. The aim was not to analyse or record scientific, religious or philosophical ideas represented in those "somatuations". Was rather to bring a dialogue in between personal somatic experiences, ideologies, philosophies, artistic movements, in a way that emphasizes on both the agreements and the gap between them, as well as to emphasize on the value of the inevitable existential complexity and pluralism of interpretation.

The conflicts in between cultures-movements-trends-religions, reveals a continuous need for reaction to the prefab. A need to claim the existence of "ghosts" -threats -enemies and when we are able to identify their characteristics we are happy to, finally, launch the war against them. We persistently draw the counter of the new order, although they are also as "manufactured" as the previous ones. The base is always the same : new way to a new super truth.

Η ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΗΔΟΝΗΣ

Η ΗΔΟΝΗ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑΣ

Ελένη Δανεσή

εισαγωγή

Στόχος της εργασίας είναι, αφενός, να φέρει σε διάλογο τους “λόγους” (discourses) για την ηδονή, αποκαλύπτοντας τη ρευστότητα των πλαισίων στα οποία εντάσσονται, και αφετέρου να θέσει, (όσον αφορά στη μεθοδολογία που προτείνει), ως βασικό επιτελεστικό μέσο συλλογής αλλά και ερμηνείας της πληροφορίας, το ίδιο το σώμα.

Αρχικά το αρχείο μου αποτελούνταν από κείμενα και εικόνες, στα οποία αναζητούσα αναφορές στην ηδονή, στη σεξουαλικότητα, στην εξουσία, στον πόνο, στην εμμονή, στα έθη. Η συλλογή πραγματοποιήθηκε μέσα από μια συνειρμική πορεία ανάμεσα σε φιλοσοφικά, ανθρωπολογικά, εθνογραφικά, λαογραφικά, λογοτεχνικά κείμενων, παραστάσεις, ταινίες, έργα τέχνης, άρθρα της επικαιρότητας, προσωπικό αρχείο και η αναζήτηση αφορούσε στην παρατήρηση της σωματικότητας σε όλες αυτές τις περιπτώσεις. Ο κατάλογος είναι σίγουρα ατελείωτος και προκειμένου να περιοριστεί χρησιμοποιήθηκε το καθαρά υποκειμενικό κριτήριο του εντυπωσιασμού, τόσο από την εικόνα όσο και από την ανάγνωση. Το κριτήριο αυτό, επιφανειακό αρχικά, παρατηρήθηκε σταδιακά και αξιολογήθηκε, ύστερα από την ανάλυση του υλικού. Το “εντυπωσιακό” υλικό, άλλοτε αποτελούσε αφορμή για πιο συστηματικές αναζητήσεις, παρατηρήσεις, συνδυαστική σκέψη, πολλαπλές ερμηνείες και άλλοτε συνέχιζε να διατηρεί τον “θεαματικό” του ρόλο μέσα στο σύνολο της πληροφορίας.

Το γενικό πρίσμα της προσέγγισης είναι η μη γραμμική και μη επαγωγική αφήγηση. Λειτουργεί ανεξάρτητα από τη θεματολογία των κειμένων ή τη χρονικότητα στην οποία αυτά εμφανίζονται “ιστορικά”. Η πολλαπλότητα των συνδυασμών που μπορεί να προκύψουν μεταξύ των κειμένων, δικαιολογείται από τον αριθμό των υποκειμένων που θα τους παράξουν. Κάθε εκδοχή συνιστά μια νέα ιστορία που διεκδικεί επάξια τη σφραγίδα την αλήθειας και της ιστορικότητας που προσφέρει η εκάστοτε υποκειμενικότητα η οποία παράγει το συνδυασμό. Ο όποιος συνδυασμός κειμένων, εικόνων, λέξεων, ήχων, πηγάζει αποκλειστικά και μόνο από τη δική μου ενόρμηση και συνιστά μια αυτοβιογραφία της στιγμής και ταυτόχρονα το αποτέλεσμα των προκαταλήψεων και των φαντασιώσεων μου για τις πραγματικότητες των “άλλων”. [δανείζομαι τα λόγια της Πέπης Ρηγοπούλου, Το Σώμα, εισαγωγή]. Δεν αναζητώ μια θέση απέναντι στο υλικό μου. Είχα πολλές θέσεις και όσο ξαναγυρνώ σε αυτό γεννιούνται νέες. Γι' αυτό η συνοχή δεν ήταν αυτοσκοπός. Η ταξινόμηση είναι κι αυτή μια σύμβαση κι εγώ αφήνομαι να διαπράξω το “αμάρτημα” της ασυνέπειας και της αυτοαναίρεσης. Αυτή η μορφή είναι ένα στιγμιότυπο μιας συνεχούς και αέναης κίνησης. Αποποιείται κάθε έννοια χρονικότητας ακόμα και αυτή της στιγμής που παρουσιάζεται.

Η συγκεκριμενοποίηση της σύνδεσης των κειμένων αποτελεί απόφαση μόνο για να εξυπηρετήσει την ανάγκη του “τέλους” στο πλαίσιο μιας ακαδημαϊκής εργασίας. Στην πραγματικότητα ποτέ δεν υπήρξε μια αρχή στη σχέση τους και ούτε θα υπάρξει τέλος, παρά αφήνονται στη δυνατότητα νέων συνδέσεων, τόσο μεταξύ τους όσο και με κάθε νέα πληροφορία που εμφανίζεται στο δρόμο μου, σου, του, σας, τους και μπορεί να αλλάξει την πορεία της σκέψης, να την εμπλουτίσει ή να αναιρέσει οτιδήποτε έχει ειπωθεί, ερμηνευτεί, αποτυπωθεί ως τη στιγμή της παρέμβασης. Μετά το πέρας της παρουσίασης η εργασία θα έχει αυτοκαταστραφεί.

Για την κατανόηση της εργασίας :

Σε μεγάλο βαθμό η εργασία στηρίζεται σε κείμενα του Μισέλ Φουκώ, τόσο σε άμεση σχέση με το θέμα [Οι μη κανονικοί, η Ιστορία της σεξουαλικότητας, Επιτήρηση και Τιμωρία] όσο και έμμεσα, ακολουθώντας, δηλαδή, τον τρόπο σκέψης του μέσα από άλλα κείμενα του [Οι λέξεις και τα πράγματα]. Για το λόγο αυτό, σύμφωνα με το πρόταγμα του, αντιμετωπίζω τη φιλοσοφία αντιμετωπίζεται όχι ως θεωρία του πώς έχουν τα πράγματα, αλλά ως θεωρία των πρακτικών που μας επιτρέπουν να έχουμε γνώση. Έτσι, οποιαδήποτε αναφορά σε φιλοσόφους και ακαδημαϊκούς δεν στοχεύει στη δημιουργία εντυπώσεων και πειστηρίων. Έχουν κι αυτά την ίδια θέση στην αιωρούμενη σούπα των αποσπασμάτων μου.

Το θέμα της εργασίας?

Το θέμα-τα είναι εμφανές μόνο όταν ο αναγνώστης-θεατής το αναγνωρίσει. Ως αναγνώστρια του ημερολογίου μου, ανανέωνα κάθε φορά τη λίστα των θεμάτων που θα μπορούσα να θέσω προς συζήτηση και προβληματισμό και αυτό γιατί, η εργασία πραγματοποιήθηκε σε διάστημα 2 χρόνων όπου παράλληλα με τις αναγνώσεις, που αφορούσαν στη φοιτητική μου ιδιότητα, η καθημερινότητά μου πλαισιωνόταν από γεγονότα και καταστάσεις που δεν μπορούσαν παρά να επηρεάζουν και να επαναπροσδιορίζουν την έκβαση και το νόημα της εργασίας.

Ως περιεχόμενο της εργασίας ορίζονται από τη μία ζητήματα σωματικότητας, σωματικής έκφρασης, σωματικού φορμαλισμού, σωματικών σχέσεων και αλληλεπιδράσεων, σωματικών εμμονών, μέσω της προσωπικής παρατήρησης, εμπλοκής και έκφρασης, ενώ από την άλλη, μια παράλληλη έρευνα αφορά στη συλλογή κειμένων που σχετίζονται αφενός με την αφηγηματική διαδικασία και αφετέρου με τα ερωτήματα που θέτει η αφήγηση αυτή. Επίσης, ο αυτοσχεδιασμός [βασικές αρχές του οποίου είναι η συνειδητή εμπλοκή και αλληλεπίδραση με το περιβάλλον, η παρατήρηση, η ευελιξία, το αφούγκρασμα και η δυνατότητα ανταπόκρισης στα ερεθίσματα] ήταν βασική προϋπόθεση για την πραγμάτωση της εργασίας. Δεν ακολουθήθηκε κάποιος αρχικός σκελετός, ενώ η μορφή της παρουσίασης της εργασίας είναι μια μικρή παύση στο συνεχή μετασχηματισμό.

Η έρευνα, ωστόσο, ξεκινά με την αναζήτηση της σεξουαλικής έκφρασης, χωρίς να εξετάζει τόσο βαθιά τη γενεαλογία της σεξουαλικότητας, χωρίς να αναζητά τη χρονική στιγμή εμφάνισης της έννοιας αυτής. Οργανώνεται πάνω σε μια “σχεδόν” αυθαίρετη, “σχεδόν” τυχαία αναζήτηση πληροφοριών, με “σχεδόν” προσδιορισμένο πεδίο ενδιαφέροντος (γενικά σωματικές καταστάσεις), αφήνοντας ελευθερία στους αυθόρμητους συνειρμούς από το ένα στοιχείο στο άλλο [τόσο χρονικά όσο και σε σχέση με τα επιστημονικά ή μη πεδία από τα οποία αντλείται η πληροφορία]. Ανά διαστήματα το υλικό αξιολογούνταν γεννώντας κάθε φορά και μια νέα αφήγηση.

Ως εκ τούτου, η εργασία αυτή διηγείται πολλές ιστορίες. Ιστορίες σωματικών καταστάσεων {σωματαστάσεων} στις οποίες αντανakλώνται σεξουαλικές διαγωγές και πρακτικές, τελετουργικές διαδικασίες και μηχανισμοί εξουσίας, καταστάσεις ηδονής και εκστασης. Στόχος δεν ήταν να αναλύσω ή να καταγράψω τις επιστημονικές-θρησκευτικές, ή φιλοσοφικές ιδέες μέσω των οποίων αναπαριστώνται αυτές οι “σωματαστάσεις”, αλλά να φέρω σε διάλογο γνώσεις, εμπειρίες άλλων ή προσωπικές, ιδεολογίες, φιλοσοφίες, κινήματα, καλλιτεχνικά ρεύματα, με τρόπο που να τονίζεται τόσο η συμφωνία όσο και η ρήξη μεταξύ τους, με στόχο την έμφαση στην αξία της αναπόφευκτης υπαρκτικής πολυπλοκότητας και πολυφωνίας. Η σύγκρουση πολιτισμών- ρευμάτων -τάσεων- θρησκειών αποκαλύπτει μια συνεχή ανάγκη για αντίδραση στο προκατασκευασμένο. Μια ανάγκη για εντοπισμό “φαντασμάτων”-απειλών-εχθρών που όταν καταφέρουμε να προσδιορίσουμε τα χαρακτηριστικά τους είμαστε στην ευχάριστη θέση να μπορούμε, επιτέλους, να ξεκινήσουμε τον πόλεμο εναντίον τους. Εμμονικά αλλά και εμμενικά καταστρώνουμε τα αντεπιχειρήματα της νέας τάξης πραγμάτων, καταστρώνουμε την εκστρατεία επικράτησης των νέων υπερ-ιδεών, πλην όμως εξίσου κατασκευασμένων με τις προηγούμενες. Σε αυτό το επίπεδο η βάση είναι κοινή : η αντίδραση στο πριν και η επίκληση στη νέα απόλυτη αλήθεια.

Φαγωθείτε ελεύθερα.....